

Västerviks kommuns remissvar på promemoria – Strandskyddet vid små sjöar och smala vattendrag (KN2024/02252)

Beslut

Västerviks kommun, genom Miljö- och byggnadsnämnden, har tagit del av remissen och beslutar att lämna följande synpunkter på förslaget:

Som helhet ställer sig Västerviks kommun positiv till förslaget om ändrade regler vid små sjöar och smala vattendrag.

Strandskyddet inom Västerviks kommun är en stor och ofta diskuterad fråga, och där synsättet varierar. Kommunen har, förutom en lång kuststräcka och många skärgårdsöar, även gott om insjöar och vattendrag. En väl fungerande strandskyddslagstiftning är därför av stor vikt. En förändring av reglerna vid små sjöar och smala vattendrag skulle kunna leda till en förenkling i hanteringen av strandskyddet, och även säkerställa en likvärdig hantering i hela landet. Vissa farhågor kring konsekvenserna av ett upphävande finns dock varför några delar i förslaget behöver kommenteras.

Synpunkter enligt förslagets disposition

3.1 Strandskyddet vid små sjöar och smala vattendrag ska inte omfattas av det generella strandskyddet

Västerviks kommun instämmer i att regelverket bör se likadant ut över alla län. Att strandskyddet hanteras på olika sätt i olika delar av landet leder inte till en större förståelse för strandskyddet och dess syfte.

Kommunen ser dock en viss risk i att svårigheter uppstår när det gäller att avgöra om ett vattendrag inte ska omfattas av strandskydd, i de fall det är just kring två meter. Även för sjöar kan det vara svårt att avgöra. Vattenståndet varierar över tid, inte bara över året utan även över olika år, och vad som är normalvattenstånd kan vara svårt att

fastställa. Här kommer det att behöva tydliggöras vilka krav på noggrannhet som ska ställas liksom på vilket sätt det ska avgöras.

Systemet med att den enskilde själv avgör kan leda till en del problematik, och kan liknas vid förfarandet i samband med vattenverksamhet enligt 11 kapitlet miljöbalken. Där är det upp till den som avser att vidta en åtgärd att avgöra om tillstånd eller anmälan behövs (11 kap. 12 § miljöbalken). Det vill säga att den enskilde måste själv ta ställning, men om man väljer fel riskerar man tillsynsåtgärder i efterhand. Ett sådant händelseförlopp skulle riskera att försvaga förtroendet för strandskyddsreglerna och berörda myndigheter.

Svårigheter i att avgöra när en sjö eller ett vattendrag inte omfattas får inte heller i förlängningen riskera att leda till ett mer allmänt synsätt där man systematiskt avrundar uppåt i bedömningen, det vill säga att även sjöar större än ett hektar och vattendrag bredare än två meter tas med.

3.2 Strandskydd får införas för områden vid små sjöar och smala vattendragssträckor som har särskild betydelse för strandskyddets syften

Ska strandskydd inte längre gälla vid små sjöar och smala vattendrag är det rimligt att det i stället finns en möjlighet att införa strandskydd där. Dock finns en risk, med det så att säga omvända förfarandet, att inte minst naturvärden knutna till sådana vatten rent generellt kommer att påverkas negativt. Av förslaget framgår att ett införande av strandskydd endast kan avse områden av särskild betydelse för något av strandskyddets syften, till exempel betydande naturvärden. För att rent faktiskt kunna avgöra var sådana värden i så fall finns skulle stora områden behöva inventeras. En sådan hantering skulle av förklarliga skäl bli mycket resurskrävande varför det sannolikt inte kommer att göras annat än i undantagsfall. Möjligheten för Länsstyrelsen att i det enskilda fallet införa strandskydd riskerar därmed att endast få marginell betydelse.

5.4 Konsekvenser för kommuner

I Västerviks kommun gäller idag strandskydd även vid små insjöar och smala vattendrag. Ska dessa inte längre omfattas av strandskydd så innebär det att antalet dispensansökningar som kommunen har att hantera blir lägre. Dispensansökningar som rör små vatten eller vattendrag utgör dock en mindre del av ansökningarna och skillnaden mot innan blir därmed troligen inte så stor.

När det gäller frågor från allmänheten så utgör det redan idag en tämligen stor del av kommunens arbete med strandskydd. Med de nya reglerna så kommer antalet frågor till kommunen utan tvekan att öka. Sannolikt blir det mest under en övergångsperiod, men i viss mån troligen även på längre sikt då det fortsatt kommer att finnas en

osäkerhet kring om en mindre sjö eller smalt vattendrag ska anses omfattas av strandskydd eller inte. Då det minskade antalet dispensansökningar som de nya reglerna kan ge bedöms utgöra en mindre del av det totala antalet ansökningar kan arbetsbelastningen, genom fler inkomna frågor, totalt sett i stället komma att öka.

Något som inte nämns i konsekvensbeskrivningen i förslaget är tillsynen av strandskyddet. Åtminstone för sjöar och vattendrag med ungefär ett hektars storlek eller en bredd på ungefär två meter, och i synnerhet om det är upp till den enskilde att avgöra om strandskydd gäller eller inte, så kan det resultera i fler tillsynsärenden. Det är dock svårt att säga i nuläget. I de fall det blir frågan om tillsyn så finns fortsatt också problemet med själva bedömningen kring om strandskydd gäller eller inte, vilket riskerar leda till en mer komplicerad och tidskrävande hantering för tillsynsmyndigheten.

5.6 Konsekvenser för miljön och påverkan på strandskyddets syften

Angående konsekvenserna för miljön och påverkan på strandskyddets syften instämmer Västerviks kommun i att strandskyddets betydelse för allmänhetens friluftsliv vid små insjöar och, i synnerhet, små vattendrag generellt är att se som begränsat. Likaså att det omvända förhållandet är väl känt, där mindre sjöar och vattendrag många gånger har en stor betydelse för djur- och växtlivet samtidigt som dessa vatten genom sin ringa storlek också kan vara känsligare.

Med tanke på det sistnämnda framstår det därför som något underligt att konsekvenserna av en minskning av det generella strandskyddet inte verkar tillmätas någon särskilt stor betydelse. De reella konsekvenserna av ett upphävande går förvisso inte att bedöma fullt i förväg, och det är också en fråga om vad som i sammanhanget anses viktigast att prioritera. Då det ändå konstateras att livsvillkoren för djur- och växtlivet påverkas negativt av att strandskyddet minskas finns dock anledning att tydligare genomlysna konsekvenserna.

Argumentationen för vad som lindrar konsekvenserna av förslaget framstår också som väl generaliserande. Att Länsstyrelsen får möjlighet att i det enskilda fallet besluta om att skyddsvärda områden ska omfattas av strandskydd är förvisso lämpligt om förslaget genomförs. Som påpekats tidigare i remissyttrandet (rubrik 3.2) finns dock risken att den möjligheten i realiteten inte blir särskilt användbar annat än i undantagsfall då det sannolikt kräver ett gediget inventeringsarbete och en resurskrävande hantering. Likaså att skydda områden genom andra typer av områdesskydd är många gånger både resurskrävande och kostsamt varför även det endast i mycket begränsad omfattning kan ses som ett gångbart alternativ.

Vidare bedömningen att konsekvenserna av förslaget mildras genom att strandskyddet vid de aktuella småvattnen redan tidigare upphävts i ungefär hälften av länen framstår som märklig. I de län där strandskyddet redan är upphävt får det, för

de vattnen, förstås inga ytterligare konsekvenser. Då strandskyddet där redan idag är upphävt har det dock ingen bäring på konsekvenserna av det ytterligare upphävande som förslaget innebär för övriga län. Det vill säga att konsekvenserna av att upphäva strandskyddet i de län där det idag gäller inte blir mindre för att det redan är upphävt i andra län.

Sammantaget så framstår konsekvensbedömningen avseende miljön och påverkan på strandskyddets syften som väl summariskt hanterad. Givet att förslaget bedöms leda till negativa konsekvenser, inte minst avseende livsvillkoren för djur- och växtlivet, skulle konsekvensutredningen behöva vara mer genomarbetad för att det ska gå att göra ett välgrundat ställningstagande.

Övrigt

Något som inte finns med i den nu föreslagna lagändringen, och som Västerviks kommun saknar, är att undanta konstgjorda vatten från strandskyddet. Många anlagda vatten och vattendrag är förvisso små och kommer då ändå att omfattas genom det nu föreslagna upphävande vid små sjöar och smala vattendrag. Västerviks kommun ser trots det att det vore lämpligt att konstgjorda vatten uttalat undantogs från strandskyddet då det skulle ge en större tydlighet i var strandskyddet gäller och även skapa en större acceptans för strandskyddet.

Handlingar som ligger till grund för beslutet

Handling	Ankomst-/ upprättandedatum
Remisshandling	2024-11-13

För miljö- och byggnadsnämnden

Niclas Wallander
Ordförande Miljö- och byggnadsnämnden

Expedieras till: Klimat- och näringslivsdepartementet